

DOI <https://doi.org/10.15407/um-etnolog.2025.22.195>

КУШНІРУК ОЛЬГА

кандидатка мистецтвознавства, старша наукова співробітниця відділу музикознавства та етно-музикології Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (Київ, Україна), запрошена дослідниця Кембриджського університету (Кембридж, Велика Британія).

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0766-2555>

KUSHNIRUK OLHA

a Ph.D. in Art Studies, a senior research fellow at Musicology and Ethnomusicology Department of M. Rylskyi Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine), a visiting research fellow at the University of Cambridge (Cambridge, UK).

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0766-2555>

Бібліографічний опис:

Кушнірук, О. (2025) [Рецензія] : Два вечори української музики в Лондоні. *Українське мистецтвознавство*, 22, 195–198.

Kushniruk, O. (2025) [Review] : Two Evenings of Ukrainian Music in London. *Ukrainian Art Studies*, 22, 195–198.

© Видавництво ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2025. Опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

ДВА ВЕЧОРИ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ В ЛОНДОНІ

Під егідою Української асоціації культури у Великій Британії (UCA – UK) в Лондоні відбулися два чергові концерти із серії «Дух України» («The Spirit of Ukraine»). Заснована композиторкою і продюсеркою Аллою Сіренко¹ Асоціація від 2020 року активно провадить численні мистецькі проекти для популяризації української культури на міжнародному рівні². З-поміж них – зазначена концертна серія, що привертає увагу світової спільноти до України з моменту широкомасштабного вторгнення на її територію російських військ.

Один з концертів серії «Дух України» відбувся 29 листопада 2024 року в церкві Святої Трійці (Holy Trinity Church) неподалік від площі Sloane Square в центрі

---

¹ Кушнірук О. Сіренко Алла Павлівна. *Українська музична енциклопедія*. Київ, 2024. Т. 6. С. 405–406.

² Кушнірук О. «Дух України» – концертний проект у Великій Британії. *Тези Міжнародної науково-практичної конференції «Збереження національної спадщини та розвиток культурних практик в умовах суспільних викликів (до 130-річчя від дня народження організатора науки, поета, митця Максима Рильського)» (Київ, 19–20 березня 2025 року) / ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України*. Київ, 2025. С. 386–388.

Лондона. Вечір відзначився атмосферою магнетичної, вражаючої енергетики дійства. Її витворювала ідея вболівання за долю України та її перемогу у війні, плинучи від кожного музиканта-учасника й щиро сприймаючись переповненою аудиторією, яка в єдності підхопилася, коли зазвучав твір Юрія Шевченка «Ми Є» – аранжування для скрипки і камерного оркестру національного гімну України.

Неповторності події додала цікаво дібрана програма, реалізуючи паритетність естетичного діалогу між позачасовою класикою та українською музикою. Органічним символом-епіграфом цієї класичної досконалості на початку концерту прозвучала Увертюра до опери «Алкід» Дмитра Бортнянського у виконанні Лондонського струнного оркестру ім. С. Людкевича (концертмейстер – Алісон Келлі) під орудою Вікторії Жадько. Властива класичному мистецтву гармонія почуттєвого й раціонального панувала в Концерті для флейти ре мінор К.-Ф.-Е. Баха (друга і третя частини) завдяки солістці Агнес Єві Ліпській, талановитій латвійській студентці Королівської музичної академії.

У «класичному» розділі програми справжню насолоду подарувала своїм співом Розанна Мадулус, мецо-сопрано, англійка з українським корінням, чудово передавши стильову характерність барокових арій генделівської музики «Дай мені плакати» («Lascia ch'io pianga») з опери «Рінальдо», «Після темної та згубної ночі» («Dopo notte atra e funesta») з опери «Аріодант» та «Плачу Дідони» з опери «Дідона і Еней» Г. Персела.

Кульмінацією концерту стала світова прем'єра нового твору Алли Сіренко «Чаконя спротиву» для скрипки і струнного оркестру. Її підзаголовок «Україна житиме завжди і не помре ніколи» висловлює авторське ставлення до трагічного сьогодення рідного народу в боротьбі за свою землю. Обраний жанр чакони конотується з монументально-трагедійним шедевром Баха для скрипки соло, несучи через українську інтонаційність музичного матеріалу думки автора про нездоланну духовну силу співвітчизників. Це простежувалося в пристрасних злетах-імпровізаціях численних реплік соліста Орфеуса Ліандера, у насиченому «густому» фактурному мереживі композиції, яке цілісно і вправно провела диригентка Вікторія Жадько до просвітленого завершення.

В українській частині програми британські слухачі вперше мали нагоду почути співачку з Києва Оксану Нікітюк. Її тембрально ніжний голос якнайкраще узгоджувався з витонченістю народних зразків – автентичною «Ой там на горі» акапела та «Колисковою» в обробці Євгена Станковича.

Цілісне спрямування імпрези до вищих естетичних цінностей вповні доповнювалося віртуозно-феєричним концертом «Зима» із циклу «Пори року» Антоніо Вівальді та п'єсою «Пішла би на музики» із сюїти «Українські народні пісні» Левка Колодуба, яка через свою лаконічність викликала відчуття недоговореності й бажання почути всю сюїту повністю.

Другий концерт із серії «Дух України» відбувся 21 березня 2025 року в ошатному приміщенні Королівської закордонної ліги (The Royal Over-Seas League) в центральній частині Лондона. Об'єднуючись мистецькою ідеєю-гаслом «Жінка у війні», він репрезентував цілісне наскрізне музично-поетичне дійство з відеодемонстрацією³ мальовничих у довоєнний час краєвидів українських міст, які зазнали значних руйнувань від ворожих атак після початку війни. Розпочинала імпрезу фортепіанна п'єса «Жінка у війні» А. Сіренко, виявляючи плавний перебіг широкої гами настроїв – від стишеної зажуреності до рішучої дієвості.

---

³ Підготовлена звукорежисером і музичним продюсером Полом Каскаріно.

Роздуми про батьківщину, що зараз перебуває «в огні», про тяжкі переживання матерів, дружин, про їхній неподоланий біль від утрат, надію на зцілення коханням, спогади про мирне життя, віра в Перемогу й незламність українського народу, думки про одвічне протистояння добра і зла у світі – усе це увібрала драматургія дійства. Його було структуровано як камерно-вокальний вечір у двох відділах із вкрапленнями художнього слова у вигляді мелодекламацій – поезії, читаної під супровід фортепіано.

Задум події, як і її безпосереднє художнє втілення, належить Аллі Сіренко, що виступила і як композиторка, і як піаністка – сольна виконавиця й концертмейстер, і як режисерка й продюсерка події, і як ведуча. Саме такий багатогранний прояв характеризує її артистичну особистість, глибоко спрямовану на пошук сенсів, здобуття їх резонансу в суспільстві, власне, до чого покликані митці у своїй праці.

До творчого тандему в події Алла запросила народну артистку України солістку Львівського національного академічного оперного театру ім. С. Крушельницької співачку Любов Качалу (лірико-драматичне сопрано), яка, до речі, у Британії виступала вперше. В Україні вона є зною виконавицею в оперному й оперетовому репертуарі. Свої музичні студії Любов пройшла під керівництвом досвідчених оперних співаків – Василя Дударя у Львівському музичному училищі та Володимира Ігнатенка у Львівській національній музичній академії ім. М. Лисенка, де віднедавна викладає і сама. Ще в студентську пору співачка стала переможницею міжнародного конкурсу «Солов'їний ярмарок» ім. А. Солов'яненка в Донецьку, здобувши Гран-Прі (2000). Від 2002 року Л. Качала – солістка Львівського оперного театру, де виконує такі партії, як Наталка («Наталка Полтавка» М. Лисенка), Оксана, Одарка («Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського), Анна («Украдене щастя» Ю. Мейтуса), Лія («Мойсей» М. Скорика), партія сопрано («Цвіт папороті» Є. Станковича), Евридїка («Орфей та Евридїка» К. В. Глюка), Донна Ельвіра («Дон Жуан» В. А. Моцарта), Мікаела («Кармен» Ж. Бізе), Недда («Паяци» Р. Леонкавалло), партії в пуччинівських шедеврах – Мімі («Богема»), Чіо-Чіо-сан («Мадам Баттерфляй»), Тоска (однойменна опера), Ліу («Турандот»), Матінка Марія («Діалоги кармеліток» Ф. Пуленка), ролі в оперетах – Розалінда («Летюча миша» Й. Штрауса) й Анна Главарі («Весела вдова» Ф. Легара).

Відповідно до задуму концерту вокальна програма складалася переважно з української музики. Прозвучали, зокрема, різнохарактерні оперні арії – бравурна арія Наталки з лисенківської «Наталки Полтавки» та ніжне соло Принцеси з опери «Золотий пінгвін» А. Сіренко. З-поміж авторських творів у виконанні Л. Качали особливо зворушливо прозвучали пісні «Два потоки з Чорногори» А. Кос-Анатольського на слова М. Петренка та «Рідна мати моя» П. Майбороди на слова А. Малишка, у контрастності між собою приємно відтінюючи драматичні й ліричні барви в нюансуванні співачки. Окремо варто відзначити масштабну вокальну поему «Заповіт» А. Сіренко. У створеній 2013 року композиції⁴ авторка своєрідно осмислює шевченківський текст, узятий в англomовному перекладі, тобто зі спрямуванням на зарубіжну аудиторію. Порівняно зі значною кількістю інших композиторських інтерпретацій, увесь твір сповнений волелюбного настрою, рішучого і прямого спонукання до конкретної дії в боротьбі за свободу, схвильованого звернення до слухача, що відображається у рвучкому темпоритмі, гучній шкалі динаміки звучання при наскрізності побудови.

⁴ Прем'єра за участю грецької співачки Джульєтти Дімітріадес та Алли Сіренко відбулася у 2014 році в Українському греко-католицькому соборі Лондона.

Справжньою окрасою концерту виявилися обробки народних пісень, запропонованих Л. Качалою у віртуозному супроводі А. Сіренко. Це – «Місяць на небі» в аранжуванні Ф. Надененка, «Чом, чом не прийшов» в обробці О. Чижка, «Нащо мені чорні брови» в опрацюванні Л. Кауфмана, «Ой не світи місяченьку» в обробці М. Лисенка, «Ой я знаю, що гріх маю» в аранжуванні М. Стецюна. Популярні серед нашого народу, вони знайшли захоплену реакцію британської частини слухачів, укотре підтвердивши художню красу й глибoku сутність нашого пісенного фольклору.

Кілька творів зарубіжних композиторів, включених до програми вечора, змальовували героїнь оперних шедеврів, сильних і величних у своїх почуттях, – Дездемону, Тоску, Кармен. Арії з опер «Отелло» Дж. Верді, «Тоска» Дж. Пуччіні, «Кармен» Ж. Бізе яскраво розкрили тембральну привабливість і театральний масштаб лірико-драматичного сопрано Л. Качали, її артистичний талант перевтілення.

Іншою партнеркою в дуеті з А. Сіренко виступила Марселла Ріордан (Marcella Riordan), відома британська актриса, яка працює на БіБіСі Радіо і вже близько десяти років у творчій дружбі та співпраці з Аллою. Свого часу Марселла здобула нагороду за найкращу жіночу роль у серіалі БіБіСі Радіо «The Old Jest», а тривала робота на радіо охоплює виконання п'єс, поезії та оповідань. За її словами, останнім часом улюбленим завданням був запис творів Дж. Джойса, зокрема розділу Моллі Блум в «Уліссі» та розділу Анни Лівії в «Поминках за Фіннеганом» для Naxos Audio Books. Як член Національної театральної компанії Британії, Марселла брала участь у постановках «Ромео і Джульєтти», «Пера Гюнта» в Лондоні та інших містах країни.

Щира прихильниця та популяризаторка української культури, М. Ріордан формувала у вечорі надзвичайно важливий компонент, поглиблюючий смислову ауру дійства, – художнє слово. Артистка натхненно й проникливо декламувала вірші Тараса Шевченка, Лесі Українки, Володимира Сосюри, Ліни Костенко, Вікторії Амеліної, Любові Якимчук, Ірини Вікурчак у перекладах англійською під фортепіанні імпровізації Алли. За словами композиторки, вони належать до жанру мелодекламації, який в українській музиці існує, проте є не надто поширеним (Леонід Лісовський, Віктор Косенко, Микола Леонтович, Кирило Стеценко, Володимир Губа). Тож на сучасному етапі розвитку української музики можна стверджувати про оновлення мелодекламації саме у творчості А. Сіренко.

Значення створеної Аллою Сіренко концертної серії «Дух України» ще з 2022 року, зокрема висвітлених у цій статті нещодавно проведених імпрез, – непересічне. Вони з великим задоволенням були сприйняті аудиторією, викликавши неабияке зацікавлення слухачів-британців до української музики й бажання пізнавати її і надалі. Фокусуючи увагу на художніх цінностях нашого народу, зазначений проєкт не лише відкриває найкращі здобутки талановитих українських артистів, але й через мистецький контекст, креативність, наснаженість його учасників формує належне визнання України та її нації британською і загалом світовою спільнотою.

Конфлікт інтересів

Авторка не має потенційного конфлікту інтересів, який би міг вплинути на рішення про опублікування цієї рецензії.

Використання штучного інтелекту

Не використовувався.

Отримано / Received 26.06.2025

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 02.10.2025

Опубліковано / Published 18.12.2025